

ADVIES 2009/05

Combinatie tussen gezinsleven en zelfstandige activiteit – Rangschikking van de maatregelen

Teneinde enerzijds het gezinsleven en het beroepsleven beter op elkaar af te stemmen en, anderzijds de vrouwen aan te moedigen om te kiezen voor een loopbaan als zelfstandige en dat ook te blijven doen, heeft de Minister van KMO, Zelfstandigen, Landbouw en Wetenschapsbeleid, Sabine LARUELLE, het "familieplan" voor de zelfstandigen gelanceerd.

Op grond van de denkpistes die door de minister meegedeeld werden, heeft het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen in het kader van dat plan een aantal voorstellen uitgewerkt teneinde het gezinsleven en de zelfstandige activiteit beter op elkaar af te stemmen (Verslag 2009/01 van het ABC van 23 april 2009). De budgettaire kosten van die voorstellen werden geraamd.

Op een verzoek van de Minister, en overeenkomstig artikel 109, §2, van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen, heeft het Algemeen Beheerscomité de diverse voorstellen die het in zijn Verslag 2009/01 te berde had gebracht, diepgaander geanalyseerd en heeft het deze diverse denkpistes geprioriteerd in het kader van het huidig advies.

Het Comité meent dat het geheel van de voorstellen een vooruitgang betekenen inzake de verzoening tussen gezinsleven en zelfstandige beroepsbezigheid. Bepaalde pistes zijn echter meer nodig dan andere. In dat verband en teneinde de prioritaire pistes te kunnen bepalen, heeft het Comité de pistes in 3 categorieën ondergebracht:

- de voorstellen die van cruciaal belang zijn,
- de belangrijke voorstellen en
- de minder belangrijke voorstellen

voor de betrokken zelfstandigen.

Het Comité heeft vervolgens deze voorstellen binnen elke categorie op volgorde gerangschikt.

Bij deze classificatie heeft het Comité onder meer rekening gehouden met de ernst van bepaalde situaties, de kostprijs van de maatregelen en de huidige budgettaire situatie.

A. Voorstellen die van cruciaal belang zijn:

Het Comité is van mening dat de volgende voorstellen van cruciaal belang zijn (gerangschikt naar prioriteit) voor de zelfstandigen:

- ***Overname van het moederschapsverlof door de fysieke persoon die de kinderbijslag ontvangt (bijslagtrekkende) in geval van overlijden van de moeder.*** Dit voorstel heeft tot doel de bijslagtrekkende fysieke persoon de mogelijkheid te geven om de niet toegekende moederschapsuitkeringen te verkrijgen van de overleden moeder. Het Comité meent dat door het toekennen van de uitkering aan de bijslagtrekkende het mogelijk zou worden om de moeilijkheden inzake "transfer" van de moederschapsuitkering bij gemengde koppels (loontrekkende/zelfstandige) op te lossen. Dit voorstel is op dit ogenblik opgenomen in een voorstel van koninklijk besluit.
De uitkering zou betaald worden door de ziekenfondsen.
- ***Palliatieve zorg voor een kind of de partner.*** Dit voorstel beoogt de volgende voordelen toe te kennen aan de ouders, zelfstandigen, van een kind in terminale fase:
 - i. een uitkering die overeenstemt met het bedrag van de moederschapsuitkering. Die uitkering zou toegekend worden voor een maximale duur van 1 kwartaal (opsplitsbaar in 13 weken) en zou wekelijks door het socialeverzekeringsfonds uitbetaald worden en
 - ii. de gelijkstelling van het kwartaal dat volgt op de aanvang van de zorg.Gezien het drama achter de palliatieve zorg, zou deze maatregel van toepassing zijn op de ouders van kinderen die recht geven op kinderbijslag. Het Comité meent dat een dergelijke maatregel ook zou moeten uitgebreid worden naar de zelfstandige waarvan de echtgeno(o)t(e) of de persoon waarmee hij/zij wettelijk samenwoont zich in een terminale fase bevindt.
- ***De toekenning van een rouwtoelage van een week aan de zelfstandigen, waarvan een kind dat recht geeft op kinderbijslag of de partner overleden is.*** In het Verslag 2009/01 preciseerde het Comité dat die toelage, die gelijkwaardig is aan de moederschapsuitkering, aan de ouders van een kind zou toegekend worden dat na het moederschapsverlof overlijdt en dat minder dan 18 jaar oud is. Omwille van de billijkheid en gezien het drama van het overlijden van een kind, heeft het Comité het nodig geacht om die maatregel uit te breiden naar de kinderen die recht geven op kinderbijslag. Het Comité meent dus dat die toelage eveneens moet worden toegekend:
 - i. aan de ouders van een kind dat tijdens de laatste week van de moederschapsrust overlijdt, teneinde te vermijden dat de ouders die hun kind tijdens die laatste week verliezen, van het voordeel van deze maatregel zouden worden uitgesloten, en
 - ii. aan de zelfstandige waarvan de echtgeno(o)t(e) of de partner waarmee hij/zij wettelijk samenwoont, overlijdt en deze zelfstandige geen enkel recht op een overlevingspensioen opent.De rouwtoelage zou door de socialeverzekeringsfondsen uitbetaald worden.
- ***De toekenning gedurende een maximale duur van 24 weken van een toelage die gelijkwaardig is aan de moederschapsuitkering in het kader van de verlenging van het moederschapsverlof ten gevolge van de hospitalisatie van de baby binnen de week die volgt op de geboorte, na de eerste 7 dagen.***

Hoewel het Comité zich ervan bewust is dat elke hospitalisatie van een kind en in het bijzonder een hospitalisatie vlak na de geboorte een beproeving is voor de betrokken personen, heeft het Comité voorgesteld dat deze maatregel in een eerste fase beperkt zou worden tot de gevallen waarin de moeder in de fysieke onmogelijkheid verkeert om om het even welke beroepsactiviteit uit te oefenen omdat zij om medische redenen haar kind borstvoeding moet geven. Een dergelijke toelage zou door de ziekenfondsen worden uitbetaald.

- ***Vliegende ondernemer.*** Het instellen van een structuur waarbij elke zelfstandige die zich wil laten vervangen, toegang heeft tot een databank van personen die bekwaam zijn om hem te vervangen.
- ***De wekelijkse uitbetaling van de moederschapsuitkeringen.*** Dit voorstel is niet opgenomen in het Verslag 2009/01 van het Comité, maar is van cruciaal belang: de toelage voor elke week verlof zou sneller en regelmatig uitbetaald moeten worden. De uitbetaling van de moederschapsuitkering zou uiterlijk een week na elke week zwangerschapsverlof die opgenomen wordt kunnen plaatsvinden, zonder te wachten op de definitieve werkhervatting van de zelfstandige, die kan plaatsvinden tot 23 weken na de bevalling. De praktische uitwerking van deze maatregel moet nog samen met het RIZIV bestudeerd worden.
- ***De gelijkstelling van een kwartaal in geval van hospitalisatie van een kind van minder dan 18 jaar ten gevolge van een ernstige ziekte.*** Dit voorstel beoogt het kwartaal gelijk te stellen dat volgt op de aanvang van de hospitalisatie van een kind in geval van ernstige ziekte, zoals kanker of een weesziekte. Om te bepalen wat een "ernstige ziekte" is, zal de lijst, die nog in wording is, van de chronische aandoeningen gebruikt worden. Ouders die niet kunnen genieten van de verlenging van het moederschapsverlof (zie punt B), en wiens pasgeboren kind gehospitaliseerd wordt kunnen beroep doen op deze maatregel voor zover de voorwaarden vervuld zijn

B. Voorstellen die belangrijk zijn om uit te voeren

Het Comité is van mening dat het belangrijk is, voor de zelfstandigen, om de volgende voorstellen uit te voeren (gerangschikt naar prioriteit):

- ***Betaling van een toelage die gelijkwaardig is aan de moederschapsuitkering in geval van hospitalisatie van een kind van minder dan 18 jaar ten gevolge van een ernstige ziekte.*** Die toelage zou uitbetaald worden gedurende maximum een kwartaal (opsplitsbaar in 13 weken). Hoewel deze maatregel cruciaal kan lijken voor de zelfstandigen met een ernstig ziek kind, heeft het Comité geoordeeld dat dit voorstel, gezien de kostprijs ervan, spijtig genoeg in de tweede categorie, nl. in die van de belangrijke voorstellen, moest worden ondergebracht. Om te bepalen wat een "ernstige ziekte" is, zal de lijst, die nog in wording is, van de chronische aandoeningen gebruikt worden. Ouders die niet kunnen genieten van de verlenging van het moederschapsverlof (zie punt A), en wiens pasgeboren kind gehospitaliseerd wordt kunnen beroep doen op deze maatregel voor zover de voorwaarden vervuld zijn. De vergoeding zou door de socialeverzekeringfondsen betaald worden.

- ***De vrijwillige verzekering.*** Dit voorstel beoogt de zelfstandige toe te laten om via een vrijwillige verzekering beter sociaal beschermd te zijn in het kader van de verzoening tussen het gezinsleven en het beroepsleven. Volgens die denkplaatse zou aan de zelfstandige vrouw die dat wenst, de mogelijkheid worden geboden om bijvoorbeeld haar moederschapsverlof uit te breiden tot 15 weken, of bijvoorbeeld de carensmaand dekken. Een dergelijk voorstel is volgens het Comité niet echt cruciaal maar heeft het voordeel om aan degenen die dat wensen, de mogelijkheid te bieden om hun sociale bescherming te verbeteren zonder meerkost voor het sociaal statuut. De maatregel "financiert zichzelf" immers.
- ***De gelijkstelling van het kwartaal dat volgt op de bevalling, wanneer het moederschapsverlof verlengd wordt ten gevolge van de hospitalisatie van de baby binnen de week die volgt op de geboorte, na de eerste 7 dagen.*** Om dezelfde redenen als die welke in punt A opgesomd worden, heeft het Comité voorgesteld om dit voorstel in een eerste fase te beperken tot de borstvoeding om medische redenen. Hoewel deze piste cruciaal is voor de moeder, heeft het Comité ze in de "2e categorie geplaatst" gezien deze mogelijkheid indirect geboden wordt door de gelijkstelling van een kwartaal in geval van de hospitalisatie van een kind van minder dan 18 jaar (punt A).

C. Voorstellen die minder belangrijk zijn om uit te voeren

Het Comité is van mening dat het minder belangrijk is, voor de zelfstandigen, om de volgende voorstellen uit te voeren (gerangschikt naar prioriteit):

- ***Gelijkstelling van de periode van moederschapsverlof.*** Dit voorstel beoogt de periode van moederschapsrust "gelijk te stellen" zodat de zelfstandige vrouw haar rechten kan behouden zonder bijdragen te moeten betalen. Om praktische (het moederschapsverlof bedraagt maximaal 8 weken en het is onmogelijk om de driemaandelijke gelijkstelling in maanden op te splitsen) alsook om budgettaire redenen, is het Comité van mening dat die piste moest worden ondergebracht in de "minder belangrijke voorstellen".
- ***Invoering van ouderschapsverlof.*** Dit voorstel heeft tot doel een gelijkstelling te verlenen gedurende een kwartaal voor ouders die tijdelijk hun activiteit wensen te onderbreken om voor hun kinderen van minder dan 18 jaar te zorgen. Deze maatregel werd bij de minder belangrijke voorstellen ingedeeld, gezien de hoge kostprijs en gezien hij niet dringend is in vergelijking met de voorgestelde maatregelen in punt A en B.
- ***Invoering van een vaderschapsverlof.*** Dit voorstel beoogt een vaderschapsverlof van een week in te voeren in het kader van het sociaal statuut van de zelfstandigen. Het Comité heeft geoordeeld dat, hoewel een dergelijke maatregel nuttig zou kunnen zijn voor zowel de vader als de jonge moeder, hij daarom nog niet dringend is ten opzichte van de andere voorstellen. Bovendien stelt het Comité nog andere nadelen vast, zoals de hoge kostprijs en de moeilijke controleerbaarheid van de maatregel wat een tot een een ambtshalve toekenning kan leiden.

Overzichtstabel

Prioriteitstelling maatregelen	Beschrijving van de maatregel	Kost ¹
1.	Overname van het moederschapsverlof door de fysieke persoon die de kinderbijslag ontvangt in geval van overlijden van de moeder.	<u>0 €²</u>
2.	Palliatieve zorg voor een kind	Toelage gedurende 13 weken: 397.072 € Gelijkstelling van 1 kwartaal: 80.113 € <u>TOTAAL: 477.185 €</u>
	-voor een partner	Toelage gedurende 13 weken: 995.072 € Gelijkstelling van 1 kwartaal: 206.752 € <u>TOTAAL: 1.201.824 €</u>
3.	Toekenning van een rouwtoelage aan zelfstandigen waarvan het kind dat recht geeft op kinderbijslag of de partner overleden is	Rouwtoelage bij overlijden van een kind: 27.232,€ Rouwtoelage bij overlijden partner: 73.600 € <u>TOTAAL: 100.832 €</u>
4.	Toekenning van een toelage die gelijk is aan de moederschapsuitkering in geval van borstvoeding die voorgeschreven wordt door de geneesheer	<u>264.960 €</u> (kosten voor 30 personen die gedurende 24 weken een toelage ontvangen)
5.	Vliegende ondernemer	Kosten voor het opzetten van een structuur die het beheer van een website en het salaris van 2 personen omvat.
6.	Wekelijkse uitbetaling van de moederschapsuitkeringen	<u>0 €</u>

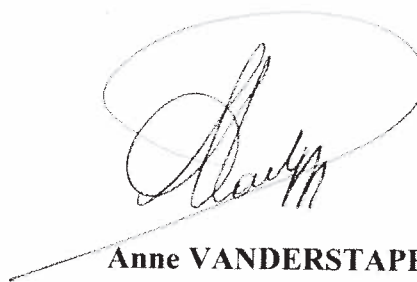
¹ Wat de gelijkstellingen betreft, werd enkel de niet-betaling van de bijdrage berekend
² Voor deze maatregel moet geen noemenswaardige meerkost voorzien worden

7.	Gelijkstelling van het kwartaal dat volgt op de hospitalisatie van een kind van minder dan 18 jaar ten gevolge van een ernstige ziekte	<u>286.701 €</u>
8.	Betaling van een toelage die gelijk is aan de moederschapsuitkering in geval van hospitalisatie van een kind van minder dan 18 jaar ten gevolge van een ernstige ziekte.	<u>1.437.604 €</u>
9.	Vrijwillige verzekering	<u>0 €</u>
10.	Gelijkstelling van het kwartaal dat volgt op de bevalling in geval van hospitalisatie van een kind in de week na de geboorte in geval van borstvoeding die voorgeschreven wordt door de geneesheer	<u>19.604 €</u> (kosten van de gelijkstelling van 1 kwartaal na de geboorte voor 30 personen)
11.	Gelijkstelling van de periode van moederschapsverlof	<u>3.572.853, 48 €</u> voor 1 gelijkstelling van 1 kwartaal
12.	Invoering van ouderschapsverlof (gelijkstelling van bijdrage gedurende 1 kwartaal	<u>3.267.834 €</u> voor de gelijkstelling gedurende 1 kwartaal
13.	Invoering van een vaderschapsverlof	Toelage van 1 week gelijkwaardig aan het moederschapsverlof: <u>3.928.559 €</u> Toelage van 5 dagen gelijkwaardig aan het bedrag van het minimumpensioen: <u>1.837.604 €</u>

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op 25 juni 2009,

Muriel GALERIN
Secretaris

Anne VANDERSTAPPEN
Voorzitter